

FELJTONI

Uvoz stranaca i/ili povratak dijaspore kao odgovor na demografsko pitanje (2/2)

ZAGREB (IKA) 28.11.2025. / 22:00

Migracije su fenomen na svjetskoj razini. Europa, osobito zapadna, jedno je od najbogatijih područja u svijetu što privlači milijune emigranata iz manje razvijenih europskih država, kao i s drugih, pogotovo susjednih kontinenata. Tim priljevom mijenja se demografska slika europskog a tako i hrvatskog društva. O tomu smo razgovarali s demografom prof. dr. Nenadom Pokosom iz Instituta društvenih znanosti „Ivo Pilar“.

Revitalizacija na vidiku?

„Hrvatska se nalazi u dubokoj demografskoj krizi, zapravo već je ušla u demografski slom zbog intenziviranog pada broja živorođenih, pada broja stanovnika te poremećenosti dobne strukture stanovništva.

Već pola stoljeća, a posebno posljednjih 30-ak godina, Hrvatska je u silaznim demografskim trendovima: dugoročno djelovanje različitih destabilizacijskih čimbenika, snažno demografsko pražnjenje na nacionalnoj i regionalnoj razini; nedostatak jasne, dugoročne i cjelovite strategije i nadstranačke politike demografske revitalizacije“, piše u [Deklaraciji 6. hrvatskoga socijalnog tjedna](#) o temi „Demografija – iseljavanje – migracije“.

Sudionici su također poručili da odgovarajuća populacijska politika treba biti kontinuirana bez obzira na promjene vlasti te uz pronatalitetnu obuhvaćati „blagu migracijsku politiku“.

Međutim, samo doseljavanje stranih radnika ne može biti revitalizacijsko ako se ne zadrže nego Hrvatsku (is)koriste kao ulaznu kartu za Europsku uniju i otiđu dalje u razvijenije zemlje.

Institut za istraživanje migracija je početkom 2025. proveo istraživanje na uzorku od 400 stranih radnika iz Azije i Afrike.

Među njima, kaže prof. dr. Pokos, „21 % ispitanika izjavilo je da namjerava ostati u Hrvatskoj do mirovine, a 20 % do kraja života. Od 6 do 10 godina planira ostati njih 24 %, a do pet godina trećina svih ispitanika. Iz istog istraživanja proizlazi da 55 % ispitanih planira preseliti obitelj u Hrvatsku, a tek njih 10 % nema tu namjeru. Među ostalima, najbrojniji su

oni koji još nisu sigurni u preseljenje obitelji (28 %) dok je njih 5 % izjavilo da nema obitelj, a 2 % da im je obitelj već u Hrvatskoj.“

Papa Franjo je u proslovu [Pastoralnih smjernica za međukulturalne migracije](#) napisao da su katoličke zajednice u radosti susreta „pozvane rasti i prepoznavati novi život koji migranti donose sa sobom“.

Možemo li se, s obzirom na crkveno učenje o otvorenosti životu, nadati da će taj novi život doslovno, u vidu nataliteta, donijeti katolici koji u Hrvatsku dolaze većinom iz Južne Amerike i Filipina?

Demografska kretanja u zemljama podrijetla imigranata katolika

Prema službenim podacima DZS-a, u posljednjih pet godina (2020. – 2024.) iz Južne Amerike se doselilo 1778 osoba, a broj se iz godine u godinu povećavao za stotinjak doseljenika.

Primjerice, 2021. doselilo se 250 stanovnika, 2023. godine 452, a 2025. godine 557.

„Ti brojevi još uvijek su relativno mali u odnosu na broj stanovnika hrvatskog podrijetla u Južnoj Americi, koji su jedna od ciljanih skupina za doseljenje u Hrvatsku“, tumači prof. dr. Pokos i zaključuje: „Nastavi li se njihovo godišnje povećanje za tek stotinjak osoba, to neće znatnije utjecati na ublažavanje demografskog pada.“

Foto: Daniel Rodriguez Kargacin/Radio Marija // vlč. Anđelko Katanec krsti malog Filipinca

Broj doseljenih Filipinaca, pak, znatno je veći. Samo u 2024. doselilo ih se (prijavilo prebivalište) 4457. Prema neslužbenim ih je procjenama 2025. u vrijeme turističke sezone,

zbog nekoliko tisuća sezonskih radnika, bilo ukupno oko 20 tisuća.

„Filipini imaju 118 milijuna stanovnika od kojih su po vjeri najbrojniji rimokatolici s oko 80 % ukupnog stanovništva, a nakon njih slijede muslimani s udjelom od 5.5 %. Zbog ranije navedenog razloga, ne zna se koliki udio među doseljenim Filipincima čine rimokatolici, a koliko pripadnici ostalih vjerskih skupina“, kaže demograf.

Predmnijeva da će broj Filipinaca u Hrvatskoj idućih godina najvjerojatnije rasti, pogotovo zbog Memoranduma o suradnji u području tržišta rada potpisanog 2024. između dviju zemalja, čime će uvoz i sustav uvoza stranih radnika u Hrvatsku postati sigurniji i kvalitetniji.

„Međutim, osim što je teško projicirati koliko će njihov broj rasti, nepoznanica je i hoće li novi doseljenici dolaziti sami ili s čitavom obitelji kao i hoće li doći do spajanja obitelji kod ranije doseljenih Filipinaca. Ako u Hrvatskoj počnu zasnivati ili proširivati svoju obitelj sa svojim sunarodnjacima, može doći do blagog porasta ili ublažavanja daljnjeg pada živorođene djece.“

Iako su Filipini donedavno imali obećavajuću stopu fertiliteta, i ondje se trend mijenja.

„Naime, ne treba očekivati da će Filipinci imati velik broj djece po obitelji jer se totalna stopa fertiliteta tj. broj živorođene djece po ženi u fertilnom razdoblju, posljednjih godina u Filipinima drastično smanjila. Tako je 2024. u Filipinima ta stopa iznosila 1.55 odnosno bila je tek malo viša nego u Hrvatskoj. Još 2022. Filipinke su prosječno rađale 1.9 djece, 2013. troje djece, a 1993. čak 4.1 djece.“

Za usporedbu, „u Hrvatskoj je već 1968. totalna stopa fertiliteta pala ispod 2.1 djece što znači da od tada jedna žena rađa manje od broja djece koji je je potreban za obnavljanje stanovništva u istom broju“.

Vrijeme će pokazati hoće li 2025. biti prekretnica za prirodni priraštaj u Hrvatskoj. Naime, kako je 25. studenoga rekao ministar demografije i useljništva Ivan Šipić, **u prvih 10 mjeseci ove godine već je rođeno 764 djece više nego u cijeloj 2024. godini.**

Filipinci poželjniji od ostalih

Prema podacima Ministarstva vanjskih poslova, od 2021. godine, kad je stupio na snagu Zakon o strancima i kada su ukinute kvote Vlade RH za zapošljavanje, do 15. listopada ove godine je među stranim radnicima najmanje dugotrajnih viza u postotku odbijeno Filipincima.

Indijcima je izdano 22 966 dugotrajnih viza a odbijeno 8966 (28 %), Nepalcima ih je izdano 40 235 a odbijeno 13 592 (25 %), a Filipincima ih je izdano 18 246 a odbijeno samo 625 (3.3 %).

U članku Gorana Penića objavljenom u Jutarnjem listu 20. studenoga, uz iznesene podatke prenesena je i izjava državnog tajnika u Ministarstva rada Ivana Vidiša: „Filipinski radnici izuzetno su nadareni kada je riječ o jezicima. Nikada nisam vidio nijedan drugi narod s toliko talenta – osim Hrvata, a filipinska kultura, koja je usmjerena na obitelj i vjeru, također pomaže njihovoj lakšoj integraciji u zemlji koja je pretežno katolička.“

No, prema mišljenju prof. dr. Nenada Pokosa, uzroci za to nisu tako jednostrani. Smatra da za sve masovniji dolazak Filipinaca nije presudna njihova katolička vjera nego „da su ovdje sve više cijenjени radnici zbog svoje marljivosti i ljubaznosti, relativno brzog savladavanja osnova hrvatskog jezika, ali i dobrog znanja engleskog jezika“.

Povratak Hrvata kao rješenje?

Među zahtjevima u deklaraciji 6. socijalnog tjedna navedeno je da je potrebno „ozbiljno uzeti u obzir problematiku useljavanja u Hrvatsku sa svim pozitivnim i negativnim što taj proces nosi sa sobom“.

Isto tako, „u privlačenju stanovništva potreban je aktivan pristup kako bi se izbjegli parcijalni i stihijski modeli koji eventualno zadovoljavaju samo pojedine segmente tržišta rada, odnosno potrebno je donošenje jasne imigracijske politike. Promocija zemlje, njezinih prednosti, kvalitete života, sigurnosti traži uključivanje svih zainteresiranih aktera u osmišljavanje programa privlačenja stanovništva. Pritom programi useljavanja i integracije moraju imati jasno definirana prava i obveze useljenika. U njihovu kreiranju mogu se koristiti uspješni primjeri zemalja koje imaju duge prakse useljeničkih i integracijskih politika uz poštivanje hrvatskog jezika, kulture i tradicije.“

Hrvatska je tradicionalno iseljenička zemlja pa je jedna od najspominjanijih zamisli ona o povratku iseljenih Hrvata i njihovih potomaka u Domovinu.

Kao stručnjak u tom području, prof. dr. Pokos primjećuje da se tek u posljednje vrijeme „počelo poticati potomke hrvatskih iseljenika u Južnoj Americi na dolazak u Hrvatsku, smatrajući da će se za razliku od stranih radnika, lakše društveno integrirati te osigurati očuvanje hrvatske tradicije i tradicionalnih vrijednosti. Stoga im se olakšavaju birokratske procedure i dobivanje hrvatskog državljanstva.“

Međutim, nemaju svi „iskrene namjere“. Mnogi se tako, upozorava profesor, „presele u Španjolsku gdje se govori njihov materinski jezik, ili u neke bogatije europske države kojima treba radna snaga“.

Foto: E. Slišković/I. Markgraf/L. Vištica // 51. hrvatsko hodočašće u Altötting

Najnoviji val iseljavanja potaknuo je ulazak Hrvatske u EU i globalna gospodarska kriza 2008. godine. Pritom se najviše Hrvata iselilo u europske zemlje.

Zato bi, nastavlja demograf Pokos, „u migracijskoj politici trebalo veću pozornost usmjeriti na povratak hrvatskih državljana iz europskih država, kojih je samo u Njemačkoj oko 420 tisuća, u Austriji već više od 100 tisuća, u Švicarskoj više od 30 tisuća itd.“

Migracije kao izazov i prilika

Nizozemski geograf i sociolog prof. dr. Hein de Haas tumači da migracije ne pokreću samo okolnosti poput siromaštva ili nezaposlenosti, nego i osobne ambicije pojedinca što ih društvene okolnosti čine ostvarivima.

Crkva naučava da ljudi imaju pravo zadovoljiti svoje osobne potrebe i živjeti u miru i dostojanstvu u svojoj zemlji, to jest, imaju pravo ne seliti se. Ako to nije moguće, imaju pravo iseliti se što podrazumijeva da imaju i pravo useliti se.

Trenutni razmjer fenomena migracija u svijetu, Europi i Hrvatskoj, ozbiljan je izazov za sve dionike: pojedince, društvo, vlasti i Crkvu. S druge strane, u trenutnoj demografskoj situaciji u kojoj se Stari kontinent nalazi, to je velika prilika. Kako piše u [izjavama i odlukama Druge sinode Zagrebačke nadbiskupije](#), „Crkva u hrvatskome narodu osjetljiva je na problematiku migracija i migranata, jer je hrvatsko društvo u ozbiljnim demografskim poteškoćama koje je potrebno žurno rješavati razmatrajući razumne i moguće načine useljavanja“.

Uzevši u obzir obje perspektive, tisuća onih u potrazi za boljim životom i domaćina koji ih primaju, migracije su izazov i prilika te im treba pristupiti otvoreno, ozbiljno i sustavno.

Tekst je dio novinarskoga projekta „Pastoral stranih vjernika u Hrvatskoj: Tihi oslonac tisućama u potrazi za boljim životom“, objavljen u okviru Programa poticanja novinarske izvrsnosti u 2025. godini Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz navođenje izvora.

[Uvoz stranaca i/ili povratak dijaspore kao odgovor na demografsko pitanje \(1/2\)](#)

[Primjer otvorenosti i dobrodošlice strancima u Zagrebu](#)

[Potruga za boljim životom dovela ih do Hrvatske – jesu li katolici strane radnike dočekali spremni?](#)

[List of Catholic churches in Croatia with Holy Mass in English and other languages](#)

AEM

demografija

europa

Filip Vrbanić

Filipinci

filipini

Hrvati

iseljeništvo

južna amerika

migracije

migranti

natalitet

pastoral migranata

pastoral stranaca

prof. dr. Nenad Pokos